

Lịch sử sẽ mãi mãi lưu danh và tôn vinh cấp huyện

Mấy tháng qua, trong tiến trình triển khai thực hiện chủ trương của Trung ương và của tỉnh về sáp nhập đơn vị hành chính cấp tỉnh, không tổ chức cấp huyện, sáp nhập đơn vị hành chính cấp xã, thực hiện mô hình chính quyền địa phương 2 cấp đã có những tác động lớn đến tâm tư, tình cảm của toàn thể cán bộ các cấp, các ngành và các tầng lớp nhân dân.

Theo lộ trình thực hiện mô hình chính quyền địa phương 2 cấp thì từ ngày 1/7/2025 sẽ kết thúc hoạt động của cấp huyện. Có một thực tế không thể phủ nhận là sự kiện lịch sử này đã thực sự dẫn đến những suy tư, trăn trở trong nếp cảm, nếp nghĩ của mỗi người ở từng cương vị xã hội khác nhau, với từng mức độ và thái độ khác nhau. Ngoài sự đồng thuận với chủ trương của Đảng về thực hiện mô hình chính quyền địa phương 2 cấp còn là sự hoài niệm về cấp huyện trong lịch sử dân tộc, đặc biệt là vị trí, vai trò của cấp huyện trong 80 năm qua trên các chặng đường cách mạng Việt Nam. Trước sự kiện lịch sử vô cùng trọng đại này, có thể vững một niềm tin son sắt là rỗi đây lịch sử dân tộc Việt Nam sẽ mãi mãi lưu danh và tôn vinh cấp huyện trong sự nghiệp đấu tranh giành độc lập dân tộc, giải phóng và bảo vệ Tổ quốc, xây dựng và phát triển đất nước đến khi bước vào kỷ nguyên vươn mình đi tới hùng cường, thịnh vượng.

Theo các nguồn sử liệu, đơn vị hành chính cấp huyện của Việt Nam ra đời từ thời Trần (thế kỷ XIII). Ở Thái Bình, trừ huyện Tiền Hải ra đời vào năm 1828 rồi thành quả của công cuộc đại khẩn hoang do Doanh điền sứ Nguyễn Công Trứ chỉ huy, còn lại toàn bộ các huyện khác đều ra đời từ thời Trần với các tên gọi, địa dư, địa giới đã trải nhiều thay đổi theo dòng lịch sử.

Sau cuộc tổng khởi nghĩa giành chính quyền vào tháng 8 năm 1945, nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa ra đời và hình thành chính quyền 3 cấp tỉnh, huyện, xã. Từ thời điểm ấy, đơn vị hành chính cấp huyện ở Thái Bình có 12 huyện: Hưng Nhân, Duyên Hà, Quỳnh Côi, Phụ Dục, Thái Ninh, Thụy Anh, Đông Quan, Tiền Hưng, Kiến Xương, Tiền Hải, Vũ Tiên, Thư Trì và thị xã Thái Bình. Theo Quyết định 93-QĐ/CP, ngày 17 tháng 9 năm 1969 của Chính phủ thì tỉnh Thái Bình có 8 đơn vị hành chính cấp huyện. Đó là các huyện: Hưng Hà, Quỳnh Phụ, Đông Hưng, Thái Thụy, Kiến Xương, Tiền Hải, Vũ Thư và thị xã Thái Bình. Đến năm 2004, thị xã trở thành thành phố trực thuộc tỉnh.

Trên các chặng đường xây dựng và phát triển của đất nước trong 80

năm qua, chính quyền cấp huyện luôn giữ vai trò đặc biệt quan trọng, là cầu nối chủ yếu giữa cấp tỉnh và cấp xã, trực tiếp tổ chức thực hiện đường lối, chính sách của Đảng, pháp luật của Nhà nước đến tận cơ sở. Với vị trí trung gian, cấp huyện không chỉ đảm nhiệm vai trò điều phối, hướng dẫn, kiểm tra việc thực hiện của cấp xã mà còn tham mưu, phản ánh kịp thời thực tiễn từ cơ sở lên cấp tỉnh và Trung ương. Vai trò đó đã được hun đúc và khẳng định bằng thực tiễn, trở thành một trong những trụ cột quan trọng của hệ thống chính quyền địa phương trong mô hình tổ chức chính quyền 3 cấp.

Với cả nước nói chung và Thái Bình nói riêng, chính quyền cách mạng cấp huyện ra đời từ sau Cách mạng Tháng Tám năm 1945 nhưng hệ thống chính trị của cấp huyện về cơ bản được kiện toàn để đáp ứng với nhu cầu của từng giai đoạn cách mạng kể từ năm 1955.

Trên các chặng đường cách mạng từ năm 1955 đến nay, cấp huyện có sứ mệnh lịch sử đặc biệt quan trọng. Các thể hệ cán bộ trong hệ thống chính trị cấp huyện đã có những cống hiến rất đáng tôn vinh trong quá trình đồng thời thực hiện hai nhiệm vụ chiến lược: xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và đấu tranh giải phóng miền Nam, thống nhất đất nước.

Từ những năm tháng triển khai phong trào hợp tác hóa đến khi tăng huyện lần lượt ghi danh trên bảng vàng 5 tấn, cấp huyện đã ngày càng khẳng định hơn vị thế của mình. Để Thái Bình trở thành “Quê hương năm tấn”, thực hiện thắng lợi chủ trương “thóc thừa cần, quân vượt mức” và là điểm sáng, đi tiên phong trong các phong trào thi đua yêu nước, cấp huyện có vai trò hết sức quan trọng và từng được khẳng định mỗi huyện là một pháo đài.

Khi đất nước bước vào thời kỳ đổi mới, đặc biệt là hơn hai thập kỷ qua, cấp huyện càng thể hiện vai trò là trụ cột quan trọng trong quá trình đưa Thái Bình bứt phá đi lên. Vào những năm triển khai thực hiện Nghị quyết Đại hội Đảng bộ tỉnh lần thứ XX (nhiệm kỳ 2020 - 2025), với những thời cơ mới của cuộc cách mạng công nghiệp 4.0, sự phát triển mạnh mẽ của khoa học công nghệ, chuyển đổi số, kinh tế số, kinh tế xanh, kinh tế tuần hoàn... dân xen cùng không ít khó khăn, thách thức, cấp huyện với quyết tâm chính trị cao, với tinh thần “đổi mới - dám nghĩ - dám làm - dám chịu trách nhiệm” đã năng động, sáng tạo góp phần đưa Thái Bình trở thành một tỉnh có nền kinh tế phát triển nhanh và bền vững.

Trong quá trình thực hiện các chương trình phát

triển kinh tế - xã hội của địa phương như chương trình xây dựng nông thôn mới hoặc những năm tháng quyết liệt tạo bước bứt phá trong lĩnh vực đầu tư và gắn đây nhất là chiến dịch thần tốc thực hiện Đề án xóa nhà tạm, nhà dột nát cho hộ nghèo, nhà cận nghèo, hỗ trợ nhà ở cho người có công với cách mạng và thân nhân liệt sĩ trên địa bàn tỉnh Thái Bình với biết bao khó khăn, thách thức nhưng “lửa thử vàng, gian nan thử sức”, với bản lĩnh chính trị vững vàng, với sức sáng tạo tìm đến những giải pháp thích hợp, cả hệ thống chính trị cấp huyện đã tạo thành sự kiện mạnh tổng hợp để hoàn thành và hoàn thành xuất sắc.

Cho dù “vật đổi sao dời”, đơn vị hành chính cấp huyện sẽ không còn tồn tại nhưng vai trò lịch sử cấp huyện của Thái Bình trên các cung đường cách mạng rất đáng, rất cần được ghi nhận, trân trọng và tôn vinh. Chắc chắn là rỗi đây lịch sử sẽ mãi mãi lưu danh và tôn vinh cấp huyện. Chắc chắn là những phẩm chất tốt đẹp, những kinh nghiệm quý báu của đội ngũ cán bộ cấp huyện ở Thái Bình sẽ được kế thừa, phát huy trên chặng đường mới.

Kỷ họp thứ chín, Quốc hội khóa XV đang diễn ra trước thềm kết thúc hoạt động của cấp huyện, tại diễn đàn lịch sử này một số đại biểu Quốc hội đã có ý kiến đề nghị cấp có thẩm quyền có hình thức tuyên dương, ghi nhận công lao, đóng góp của đơn vị hành chính cấp huyện trước khi kết thúc hoạt động. Có những ý kiến đề nghị Quốc hội xem xét, bổ sung vào Nghị quyết kỷ họp thứ chín nội dung ghi nhận, đánh giá về vai trò, công lao, thành tựu và đóng góp của 696 đơn vị hành chính cấp huyện trong các giai đoạn xây dựng, phát triển đất nước, bảo vệ Tổ quốc trước khi chính thức kết thúc hoạt động vào ngày 1/7/2025. Đó là những ý kiến chí lý, chí nghĩa, chí tình, hợp lòng dân và mang tính lịch sử, tính nhân văn sâu sắc.

Hơn nửa thế kỷ qua, 8 đơn vị hành chính cấp huyện đã có những đóng góp to lớn vào sự nghiệp chung của tỉnh Thái Bình và của đất nước. Năm 2024, Vũ Thư tổ chức trọng thể lễ kỷ niệm 55 năm thành lập huyện (1969 - 2024). Lại được biết vào trung tuần tháng 6 vừa qua, Vũ Thư là huyện duy nhất của tỉnh Thái Bình tổ chức ra mắt cuốn Lịch sử Đảng bộ huyện Vũ Thư (2005 - 2025). Chưa rõ có phải Vũ Thư là huyện duy nhất trong cả nước đã xuất bản lịch sử Đảng bộ huyện trước thềm kết thúc hoạt động cấp huyện hay không nhưng rất cần khẳng định đó là một hoạt động rất giàu tính lịch sử, tính khoa học và mang đậm tư chất truyền thống nổi trội của huyện Vũ Thư.

Những dòng kết của cuốn Lịch sử Đảng bộ huyện Vũ Thư (2005 - 2025) có thể coi là sự khẳng định của lịch sử với cấp huyện: “Với định hướng xây dựng chính quyền địa phương 2 cấp, huyện dù không còn tồn tại, nhưng địa danh, tên gọi Vũ Tiên, Thư Trì, Chi bộ Thư Vũ xưa và huyện Vũ Thư ngày nay với truyền thống văn hiến, cách mạng về vang mãi mãi là niềm tự hào của Nhân dân trong huyện hôm nay cũng như mai sau. Đảng bộ, chính quyền, Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức chính trị - xã hội huyện Vũ Thư đã hoàn thành sứ mệnh lịch sử, góp phần đưa quê hương, đất nước bước vào kỷ nguyên mới - kỷ nguyên vươn mình của dân tộc”.

Nếu như Vũ Thư tự hào với việc lưu danh cấp huyện bằng việc đặt tên xã mới sau sáp nhập như Vũ Thư, Vũ Tiên, Thư Trì thì hầu hết địa danh cấp huyện từ xa xưa đến nay cũng đã được các huyện đặt tên xã mới theo cách làm như thế. Ví như các xã: Thái Thụy, Thụy Anh, Thái Ninh, Tiền Hải, Quỳnh Phụ, Phụ Dục, Đông Quan, Tiền Hưng, Đông Hưng, Hưng Hà, Thần Khê, Diên Hà, Ngự Thiên, Kiến Xương... Đó là một hình thức lưu danh và tôn vinh cấp huyện một cách vừa thiết thực nhất vừa giàu giá trị lịch sử, giá trị văn hóa và nhân văn nhất.

CẤP HUYỆN TRƯỚC THỜI KHẮC LỊCH SỬ

Từ ngày 1/7/2025, cùng với cả nước, hệ thống chính quyền cấp huyện của tỉnh Thái Bình chính thức kết thúc hoạt động, thay vào đó là mô hình tổ chức chính quyền địa phương hai cấp gồm các xã, phường trực thuộc tỉnh. Trong những ngày làm việc cuối cùng của chính quyền cấp huyện, đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức đã dốc toàn lực hoàn tất mọi nhiệm vụ, hoàn thành trọn vẹn sứ mệnh lịch sử, đặt nền móng cho một giai đoạn phát triển mới.

Chạy “mức rút” thời điểm chuyển giao

Những ngày cuối tháng 6, mỗi ngày, Bộ phận tiếp nhận và trả kết quả huyện Vũ Thư đón rất đông người dân đến giải quyết thủ tục hành chính (TTHC) do tâm lý người dân muốn hoàn tất sớm các thủ tục trước thời điểm chính quyền cấp huyện kết thúc. Dù khối lượng công việc khá lớn, đặc biệt trong giai đoạn cao điểm hoàn tất các phần việc cho công tác sáp nhập cấp xã, kết thúc hoạt động của cấp huyện, đội ngũ cán bộ, công chức làm việc tại đây vẫn luôn giữ tinh thần trách nhiệm, làm việc với cường độ cao, không để tồn đọng

hồ sơ, bảo đảm tiến độ và chất lượng phục vụ người dân. Bà Bùi Thị Hồng, thôn Kiến Xá, xã Nguyễn Xá chia sẻ: Ban đầu khi tôi đây làm thủ tục cấp giấy chứng nhận đăng ký hộ kinh doanh tôi cũng khá lo lắng vì chỉ còn vài ngày nữa là chính quyền cấp huyện kết thúc hoạt động, không biết làm có kịp không, tuy nhiên chỉ sau 2 ngày tôi đã nhận được giấy chứng nhận. Trong quá trình nộp hồ sơ tôi được cán bộ, công chức dân nhanh chóng, chính xác hơn, thì mô hình chính quyền hai cấp càng cần thiết để giảm tải nấc, tăng tính minh bạch và đồng bộ trong điều hành. Có thể khẳng định, cấp huyện đã hoàn thành xuất sắc và trọn vẹn sứ mệnh lịch sử về vang trong suốt gần 8 thập kỷ qua.

Tại Thái Bình, những năm qua, chính quyền cấp huyện đã có những đóng góp to lớn cho sự phát triển của tỉnh. Những thành quả về cơ sở vật chất, hạ tầng giao thông, y tế, giáo dục, xây dựng nông thôn mới, đời sống vật chất và tinh thần của người dân được nâng lên... là minh chứng rõ nét nhất cho vai trò của cấp huyện trong quá trình chuyển mình của địa phương, tạo dựng lên những dấu ấn quan trọng trong quá trình phát triển.

Những ngày cuối hoạt động của cấp huyện ở hầu hết các phòng, ban, đơn vị không khí làm việc vẫn rất khẩn trương. Ông Nguyễn Quốc Huy, Trưởng phòng Nội vụ huyện Thái Thụy cho hay: Khối lượng công việc chúng tôi cần giải quyết thời gian qua rất nhiều như: tham mưu sắp xếp tổ chức bộ máy; giải quyết chế độ cho cán bộ, công chức nghỉ công tác; chính lý hồ sơ, bàn giao tài liệu; bố trí bàn giao các đơn vị sự nghiệp; tham mưu kết thúc hoạt động của các hội, đoàn thể... Gánh vác khối lượng công việc lớn trong thời điểm “nước rút” để bảo đảm kịp yêu cầu tiến độ công việc, toàn bộ cán bộ,

công chức trong Phòng thời gian qua đều làm việc hết công suất, làm ngày làm đêm, làm thêm cả ngày nghỉ. Chúng tôi đều xác định đây là thời điểm mang tính lịch sử, nên không ai quản ngại khó khăn, phần đầu hoàn thành mọi nội dung trước thời hạn, không để bất kỳ khâu nào bị chậm trễ.

Thành quả tự hào

Trong quá trình công tác trước đây, ông Phạm Hồng Bằng, nguyên Phó Trưởng ban thường trực Ban Dân vận Tỉnh ủy từng có nhiều năm công tác ở cấp huyện, ông cho rằng: Cấp huyện trong suốt thời kỳ kháng chiến, kiến quốc và đổi mới đã từng là cầu nối hữu hiệu giữa chính quyền cấp tỉnh và cấp xã, là nơi tiếp xúc trực tiếp với người dân, huy động nhân dân, điều hành phát triển cơ sở. Chính ở cấp huyện, những chiến dịch xóa đói giảm nghèo, huy động nhân dân, điều hành phát triển cơ sở. Chính ở cấp huyện, những chiến dịch xóa đói giảm nghèo, phổ cập giáo dục, xây dựng nông thôn mới, bảo tồn văn hóa dân tộc... đã được triển khai thành công, góp phần tạo dựng một diện mạo đất nước như ngày hôm nay. Việc tổ chức lại mô hình chính quyền địa phương theo hai cấp gồm cấp tỉnh và cấp xã là bước đi nhằm tái cấu trúc hệ thống quản trị theo hướng hiệu lực, hiệu quả, mở ra không gian để chính quyền hai cấp trở nên tinh gọn, hiệu lực và hiệu quả hơn. Trong bối cảnh chuyển đổi số, đô thị hóa và yêu cầu phục vụ người dân nhanh chóng, chính xác hơn, thì mô hình chính quyền hai cấp càng cần thiết để giảm tải nấc, tăng tính minh bạch và đồng bộ trong điều hành. Có thể khẳng định, cấp huyện đã hoàn thành xuất sắc và trọn vẹn sứ mệnh lịch sử về vang trong suốt gần 8 thập kỷ qua.

Tại Thái Bình, những năm qua, chính quyền cấp huyện đã có những đóng góp to lớn cho sự phát triển của tỉnh. Những thành quả về cơ sở vật chất, hạ tầng giao thông, y tế, giáo dục, xây dựng nông thôn mới, đời sống vật chất và tinh thần của người dân được nâng lên... là minh chứng rõ nét nhất cho vai trò của cấp huyện trong quá trình chuyển mình của địa phương, tạo dựng lên những dấu ấn quan trọng trong quá trình phát triển.

Tại huyện Vũ Thư, trong những năm gần đây đã chứng kiến sự thay đổi vượt bậc của vùng đất cửa ngõ phía Tây Nam của tỉnh. Các thể hệ lãnh đạo huyện Vũ Thư đã bám sát quan điểm chỉ đạo, vận dụng sáng tạo tư tưởng đổi mới vào thực tiễn, đề ra những quyết sách phù hợp để phát triển kinh tế - xã hội, giữ vững ổn định chính trị, bảo đảm an ninh - quốc phòng. Từ một huyện nghèo, kinh tế chủ yếu là sản xuất nông nghiệp, những năm gần đây, kinh tế của huyện Vũ Thư luôn đạt tốc độ tăng trưởng khá. Theo bà Phạm Thị Như Phong, Chủ tịch UBND huyện Vũ Thư: Chỉ tính riêng từ đầu năm đến nay, mặc dù tập trung cao độ cho công tác sắp xếp các phòng, ban, đơn vị thuộc huyện và thực hiện kiện toàn tổ chức bộ máy chính quyền địa phương hai cấp theo chủ trương của Trung ương, của tỉnh, Vũ Thư vẫn bảo đảm thực hiện hiệu quả các nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội. Tổng giá trị sản xuất 6 tháng đầu năm 2025 của huyện ước đạt 7.910 tỷ đồng, tăng 10,38% so với cùng kỳ năm 2024. Huyện đã tập trung hoàn thành giải phóng mặt bằng đường vành đai phía Nam bàn giao cho đơn vị thi công; bàn giao trên thực địa dự án đầu tư xây dựng khu thực nghiệm sinh học công nghệ cao tỉnh Thái Bình tại xã Minh Quang. Thu ngân sách đạt kết quả tốt. Các lĩnh vực văn hóa, giáo dục, y tế tiếp tục được quan tâm và nâng cao chất lượng. An ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội trên địa bàn được bảo đảm, quốc phòng được củng cố vững chắc. Chia sẻ về giai đoạn sắp tới, đồng chí Chủ tịch UBND huyện Vũ Thư kỳ vọng sâu sắc vào sự chuyển mình khi thực hiện bộ máy chính quyền địa phương hai cấp. Đây là cơ hội để các xã mới tiếp tục bứt phá, nâng cao hiệu quả quản lý, phục vụ nhân dân tốt hơn, hiệu quả hơn, xứng đáng với những nỗ lực đã qua.

Chặng đường mới đầy hy vọng

Trước khi kết thúc quá trình hoạt động, cấp huyện trên địa bàn tỉnh đã khẩn trương thực hiện những phần việc, nhiệm vụ quan trọng để chuyển giao cho

cấp xã, cấp tỉnh bảo đảm không bị gián đoạn công việc. Đảng sau گردو quay bàn rón đó là những cảm xúc đan xen của đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức - những người đã gắn bó, cống hiến cho sự phát triển của cấp huyện. Ông Nguyễn Văn Hóa, Chủ tịch UBND huyện Thái Thụy chia sẻ: Việc không tổ chức chính quyền cấp huyện là một chủ trương lớn, mang tính cách mạng. Dù có đôi chút tiếc nuối về một giai đoạn lịch sử ý nghĩa nhưng chúng tôi luôn xác định được đây là bước đi cần thiết để xây dựng một nền hành chính hiệu lực, hiệu quả hơn. Đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức trong huyện đều đồng lòng, sẵn sàng tâm thế để đón nhận nhiệm vụ mới.

Với nhiều cán bộ, công chức, viên chức cấp huyện, sự tiếc nuối và lo lắng là điều dễ hiểu khi quen với công việc cũ, vị trí cũ. Nói bàn khoăn về thay đổi nơi làm việc, vị trí công tác, hay việc đi lại xa hơn là khó tránh khỏi. Thế nhưng, trên hết đó là tinh thần ủng hộ mạnh mẽ cho chủ trương lớn. Chị Bùi Thị Minh, chuyên viên Ban Tuyên giáo và Dân vận Huyện ủy Tiền Hải đang chuẩn bị chuyển về công tác tại một xã mới được sáp nhập cho biết: Đến nay tôi có hơn 10 năm công tác tại huyện vì vậy khi không còn cấp huyện và chuyển công tác về cấp xã không tránh khỏi có chút nuối tiếc, bẽ bàng. Song tôi cũng rất hào hứng khi được về gần dân hơn, trực tiếp giải quyết các vấn đề của nhân dân. Mô hình mới sẽ trao cho chúng tôi nhiều quyền hạn và trách nhiệm hơn ở cấp cơ sở, điều này vừa là thách thức nhưng cũng là động lực lớn để mỗi người chúng tôi nỗ lực hoàn thiện mình.

Cấp huyện chấm dứt hoạt động sau gần 80 năm trọn vẹn với sứ mệnh lịch sử về vang. Khi mô hình mới được vận hành, chúng ta không chỉ gắp lại một chương của thế chế, mà đang viết tiếp nó bằng tinh thần kế thừa. Đó là cách mà những giá trị từng được ương trồng ở cấp huyện sẽ không mất đi, mà tiếp tục lan tỏa trong một bộ máy hành chính tinh gọn, hiện đại và gần dân hơn bao giờ hết.

NGUYỄN THANH - ĐÀO QUYÊN

Người dân đến giải quyết thủ tục hành chính tại Bộ phận tiếp nhận và trả kết quả thành phố Thái Bình.

Khu vực trung tâm thị trấn Vũ Thư.